

BYGGNADS
Utredningsenheten/1998-07-01

BYGGNADS MEDLEMSenkÄT

Våren 1998

1 Trendbrottet

Under det senaste året har arbetslösheten minskat kraftigt. Delvis är det en följd av att medlemsantalet har minskat. Men det beror också på att fler medlemmar har fått arbete. När vi gjorde medlemsenkäten för ett år sedan var det 61 procent av medlemmarna som hade en anställning. I år är det 72 procent, en väsentlig ökning alltså.

Även om medlemmarna fortfarande i allt väsentligt är missnöjda med regeringens politik, så kan vi notera en klar förändring i medlemmarnas syn på politiken. Det är till exempel lika många som är nöjda respektive missnöjda med regeringens ekonomiska politik. Det finns en betydligt större tillförsikt inför framtiden än tidigare. 22 procent tror att det blir lättare att få ett arbete inom byggbranschen under det kommande året, jämfört med 7 procent för ett år sedan.

De förändringar vi noterat får naturligtvis inte skymma det faktum att flertalet medlemmar fortfarande är missnöjda med politiken i en rad avseenden. 52 procent av medlemmarna är missnöjda med helheten i regeringens politik och när det gäller bekämpningen av arbetslösheten är det hela 76 procent som är missnöjda (vilket dock är avsevärt färre än för ett år sedan).

Det konkreta uttryck som missnöjet kan ta sig är i höstens val. Vi har inte ställt frågor om *hur* medlemmarna kommer att rösta, utan enbart *om* de kommer att utnyttja sin rösträtt. Det visar sig att hela 21 procent av medlemmarna antingen inte vet om de ska rösta eller har redan bestämt sig för att inte rösta i höstens riksdagsval. Det är en anmärkningsvärt hög siffra och visar att politikerna har en svår uppgift att övertyga Byggnads medlemmar om att de ska använda sig av sin rösträtt.

Tabell 1. Är du i allt väsentligt nöjd eller missnöjd med... (procent av svarande, inom parentes förändring sedan enkäten våren -97)

	Nöjd	Missnöjd	Vet ej
...ditt nuvarande arbete? (endast de med anställning)	86 (0)	7 (-2)	6(+1)
...Byggnads - förbundets verksamhet i sin helhet?	43 (+1)	14 (-1)	43 (0)
...regeringen - helheten i politiken?	19 (+15)	54 (-26)	27 (+11)

2. Bakgrundsfakta

Enkäten har genomförts som postenkät. Den skickades till 505 slumpvis utvalda medlemmar, enligt senast tillgängliga medlemsregister. Utskicket gjordes den 5 maj 1998. Två påminnelser har skickats ut, den 28 maj respektive den 15 juni. Den sista enkäten som bearbetats var förbundet tillhanda den 30 juni 1998.

Svar hade då inkommit från 396 personer, vilket gör en svarsfrekvens på 78,4 procent vilket är något lägre än den nivå vi haft på tidigare medlemsenkäter.

Tabell 2. Åldersstruktur bland förbundets medlemmar och de som besvarat enkäten (procent)

	Enkäten	Medlemmarna
Under 30 år	33	29
30-49 år	49	49
50 år och äldre	18	22
TOTALT	100	100

I jämförelse med medlemskåren är de som deltagit i medlemsenkäten något yngre. Det är medlemmar som är under 30 år som är överrepresenterade i enkäten. Det är också den åldersgrupp där förbundet tappat flest medlemmar under senare år.

Tabell 3. Fördelning på yrkesgrupper i medlemskåren och i enkäten (procent).

	Enkäten	Medlemmarna
Murare	8	6
Träarbetare	45	41
Betongarbetare	14	21
Rörmontörer	15	14
Övriga	18	18
TOTALT	100	100

Den finns vissa skillnader mellan yrkeskategorierna i enkäten och den som gäller för medlemmarna i stort. Främst gäller det betongarbetarna som är underrepresenterade i enkäten.

3. Jobbet

Nuvarande sysselsättning

Ja, i byggbranschen	61	(+10)
Ja, utanför byggbranschen	12	(+2)
Ja, i form av AMS-åtgärd	4	(+1)
Nej, egen företagare	1	(0)
Nej, arbetslös	17	(-13)
Nej, annat skäl	5	(0)
TOTALT	100	

Det är en växande andel av Byggnads medlemmar som redovisar att de har arbete i byggbranschen, vilket förvisso är glädjande. Ökningen är hela tio procentenheter, samtidigt som andelen sysselsatta i andra branscher också ökat. Med hänsyn tagen till att antalet medlemmar minskat med 4 000 under året är det 8 000 fler medlemmar som har ett arbete i byggbranschen än för ett år sedan enligt enkäten.

Inställning till arbetet

Tabell 7. Frågor med anknytning till arbetet: Är du i allt väsentligt nöjd eller missnöjd med...(balansmätt av andelen nöjda minus missnöjda)

	Våren 1998	Hösten 1997	Våren 1997	Hösten 1996	Våren 1996	Hösten 1995	Våren 1995
...nuvarande lön/inkomst?	-2	-11	- 20	+ 6	- 10	- 8	- 12
...den fackliga verksamheten på arb.platsen?	+9	0	- 3	- 15	- 2	+ 9	+ 1
...nuvarande arbete?	+79	+76	+ 80	+ 80	+ 71	+ 75	+ 80
...kamratskapen på arb.platsen?	+92	+94	+ 86	+ 92	+ 88	+ 93	+ 92
...nuvarande arbetsgivare?	+65	+62	+ 69	+ 61	+ 60	+ 71	+ 72
...hur dina yrkeskunskaper tas till vara?	+69	+72	+ 73	+ 73	+ 65	+ 69	+ 64

Genomgående är medlemmarna mycket nöjda med sitt arbete. De är dessutom mindre negativa till lönen och mer positiva till den fackliga verksamheten på arbetsplatsen jämfört med tidigare.

4. Facket

Tabell 8. Är du i allt väsentligt nöjd eller missnöjd med Byggnads när det gäller...(balansmått av andelen nöjda minus andelen missnöjda, procent)

	Våren 1998	Hösten 1997	Våren 1997	Hösten 1996	Våren 1996	Hösten 1995	Våren 1995
...förhandlingar om löner?	-5	-10	- 5	- 8	- 7	+ 1	- 11
...arbetarskydd/miljö?	+37	+39	+ 38	+ 37	+ 43	+ 40	+ 43
...studieaktiviteter?	+22	+21	+ 21	+ 22	+ 23	+ 23	+ 24
...a-kassans verksamhet?	+38	+31	+ 34	+ 24	+ 32	+ 27	+ 24
...försäkringar?	+52	+52	+ 50	+ 51	+ 60	+ 50	+ 55
...information i fackliga frågor?	+23	+19	+ 29	+ 15	+ 23	+ 22	+ 25
... tidningen Byggnadsarbetaren?	+77	+81	+ 81				
...utåtriktad opinionsbildning?	+6	-3	+ 6	- 2	- 3	+ 1	+ 1
...avdelningens service?	+36	+33	+ 36	+ 33	+ 40	+ 40	+ 43
...förbundets verksamhet i sin helhet?	+29	+27	+ 27	+ 16	+ 20	+ 29	+ 24

Generellt sett är det små förändringar som inträffat under det senaste året. Liksom tidigare är man mest nöjd med tidningen Byggnadsarbetaren. Det man är näst mest nöjd med är försäkringsfrågorna i förbundet. Totalt sett är medlemsopinionen mycket stabil – förändringarna ligger i stort sett inom felmarginalen.

5. Politiken

Tabell 9. Är du i allt väsentligt nöjd eller missnöjd med regeringen när det gäller.... (balansmätt avseende andelen nöjda minus andelen missnöjda, procent)

	Våren 1998	Hösten 1997	Våren 1997	Hösten 1996	Våren 1996	Hösten 1995	Våren 1995
... att bekämpa arbetslösheten?	-68	- 77	- 89	- 87	- 80	- 81	- 78
...villkoren för bostadsbyggandet?	-63	- 65	- 72	- 67	- 67	- 41	- 62
...att göra skatterna rättvisa?	-67	- 67	- 73	- 69	- 66	- 63	- 69
...pensionärernas villkor?	-44	- 56	- 61	- 53	- 53	- 53	- 53
...barnfamiljernas villkor?	-48	- 57	- 69	- 66	- 61	- 56	- 70
...att få ordning på landets ekonomi?	0	- 24	- 44	- 41	- 42	- 39	- 70
...EU-politiken?	-60	- 63	- 75	- 67	- 66	- 69	--
...helheten i politiken?	-35	- 57	- 76	- 64	- 53	- 55	- 63

Först som sist ska konstateras att missnöjet med regeringspolitiken fortfarande är stort. Med början i höstenkäten har ändå missnöjet avtagit. Så sent som för ett år sedan var det 89 procent fler som var missnöjda än det var som var nöjda med bekämpningen av arbetslösheten, i dag är det 68 procent. För ett år sedan var det 44 procent fler som var missnöjda än det var som var nöjda med den ekonomiska politiken, i dag är lika många nöjda som missnöjda. För ett år sedan var 76 procent fler missnöjda än nöjda med helheten i politiken, idag är det 35 procent. På de flesta områden är det en markant förbättring således. Det gäller emellertid inte villkoren för bostadsbyggandet, rättvisan i skatternas utformning och EU-politiken. Där kvarstår i allt väsentligt det starka missnöjet

För att utröna i vad mån missnöjet kommer att få konsekvenser i höstens riksdagsval har vi ställt frågan om medlemmarna kommer att rösta i valet. Däremot har vi inte gjort någon enkät beträffande vilket parti man kommer att rösta på.

Enligt enkäten är det 79 procent av medlemmarna som bestämt sig för att rösta i höstens riksdagsval. 10 procent hävdar redan nu att de bestämt sig för att inte rösta och 11 procent att de inte vet om de ska rösta. Det får betecknas som en relativt hög andel som ännu inte bestämt sig för att rösta i riksdagsvalet. Normalt ligger valdeltagandet på närmare 90 procent. Bland byggnadsarbetare, med den åldersstruktur som medlemmarna har borde deltagandet ligga högre än bland befolkningen i genomsnitt.

6. Branschmässig rörlighet

Tabell 10. Kan du tänka dig att arbeta utanför byggbranschen? (procent)

	Våren 1998	Hösten 1997	Våren 1997	Hösten 1996	Våren 1996	Hösten 1995	Våren 1995
Ja	69	73	71	72	67	67	64
Nej	21	15	17	16	22	20	21
Vet ej	10	12	11	11	12	13	15
TOTALT	100	100	100	100	100	100	100

Det kan finnas en liten tendens till att det med gynnsammare konjunktur är något färre som kan tänka sig att arbeta utanför byggbranschen. En förklaring till detta kan vara att de mest benägna att lämna branschen faktiskt redan har gjort det och därmed också lämnat förbundet.

7. Geografisk rörlighet

I likhet med några tidigare har vi frågat om benägenheten till geografisk rörlighet i arbetet.

Tabell 11. Kan du tänka dig att arbeta... (procent ja-svar)

	Våren 1998	Våren 1996	Våren 1995
... på bostadsorten?	98	96	96
... på ort som medför dagpendling?	87	83	82
... på ort i Sverige som medför övernattning?	48	49	51
... i övriga Norden?	41	39	40
... i övriga Europa?	31	31	31
... i övriga världen?	29	30	29

Inställningen till geografisk rörlighet är förvånansvärt stabil. Det är närmare en tredjedel av medlemmarna som kan tänka sig att arbeta var som helst i världen.

7. Framtidstro

Framtida arbete

Tabell 12. Tror du att du kommer att ha ett arbete om sex månader? (procent)

	Våren 1998	Hösten 1997	Våren 1997	Hösten 1996	Våren 1996	Hösten 1995	Våren 1995
Ja	65	54	57	53	56	52	51
Nej	8	14	9	12	12	9	10
Vet ej	27	31	32	35	32	39	39
TOTALT	100	100	100	100	100	100	100

Det har i alla våra undersökningar varit lite drygt hälften av medlemmarna som tror att de kommer att ha ett arbete om sex månader. Det har i denna undersökning skett en klar ökning av andelen som tror att har ett arbete om sex månader - från 54 till 65 procent. Det återspeglar det faktum att en klart ökad andel av medlemmarna faktiskt har en anställning.

Tabell 13. Tror du att det kommer att bli lättare eller svårare att få ett arbete inom byggbranschen under det kommande året? (procent)

	Våren 1998	Hösten 1997	Våren 1997	Hösten 1996	Våren 1996	Hösten 1995	Våren 1995
Lättare	22	13	7	11	9	12	12
Svårare	16	32	39	44	43	32	34
Varken lättare eller svårare	47	42	41	31	36	41	39
Vet ej	15	12	12	14	11	14	14
TOTALT	100	100	100	100	100	100	100

För första gången sedan vi började göra mätningar av framtidstron är det fler som tror att det blir lättare än det är som tror att det blir svårare att få ett arbete inom byggbranschen det närmaste året. Andelen som tror att det blir lättare har nästan fördubblats på ett halvår och andelen som tror att det blir svårare har halverats.

Löner

Tabell 14. Tror du att byggnadsarbetare kommer att få större eller mindre löneökningar under det kommande året än andra löntagare? (procent)

	Våren 1998	Hösten 1997	Våren 1997	Hösten 1996	Våren 1996	Hösten 1995	Våren 1995
Större	6	4	3	3	2	5	2
Mindre	37	42	49	44	51	43	49
Varken större eller mindre	42	39	34	37	35	38	34
Vet ej	15	14	12	17	12	14	14
TOTALT	100	100	100	100	100	100	100

Det vanligaste svaret på frågan om det kommande årets lönehöjningar att de kommer att bli varken större eller mindre än för andra löntagare. Det är första gången sedan mätningarna började som det finns denna förväntan. I samtliga tidigare undersökningar har byggnadsarbetarna väntat sig mindre löneökningar än andra löntagare.

Egen ekonomi

Tabell 15. Tror du att din ekonomi kommer att vara bättre eller sämre om ett år jämfört med nu? (procent)

	Våren 1998	Hösten 1997	Våren 1997	Hösten 1996	Våren 1996	Hösten 1995	Våren 1995
Bättre	19	16	15	12	17	15	16
Ungefär lika som nu	56	49	43	33	39	38	32
Sämre	13	17	46	34	28	28	33
Vet ej	13	18	1	20	15	19	18
TOTALT	100	100	100	100	100	100	100

Det har aldrig varit så få som trott på försämringar av den egna ekonomin som det är i den senaste undersökningen. Uppenbart uppfattar byggnadsarbetarna de senaste årens försämringar i ekonomin som en period man har bakom sig. Nu ska man kunna uppnå åtminstone samma standard som året innan. Det är trots allt en tredjedel av medlemmarna som uppfattar att de fått en sämre ekonomi under det senaste året.

Det är dessutom 19 procent som upplever att de har en bättre ekonomi nu än för ett år sedan. Det är 8 procentenheter fler än för ett år sedan. Men den stora förändringen har skett bland dem som upplevde en försämring under det senaste året - det var 46 procent för ett år sedan och är nu nere i 13 procent.

8. Internetillgång

I den här medlemsenkäten ställde vi också frågan om medlemmarna har tillgång till Internet. Det visar sig att en av fyra - 24 procent - har tillgång till Internet, antingen i hemmet eller på arbetet.

Vi ställde också frågan om medlemmarna har varit inne på Byggnads egen hemsida. Det var 7 procent av medlemmarna som hade besökt www.byggnads.se. Det betyder alltså att knappt var tredje medlem som har tillgång till Internet hade varit inne på förbundets hemsida.